

Allemansrätten

Du får gå, jogga och cykla fritt i skog och mark, så länge du inte orsakar skada. Att ta vägen över en annans tomt är inte tillåtet, det kan betraktas som hemfridsbrott.

Det är tillåtet att tälta i naturen så länge du inte stör eller förstör, men vill du tälta längre än en natt, om ni är en stor grupp eller om du vill tälta i närheten av ett boningshus bör du fråga markägaren om lov.

Att göra upp en lägereld går bra, men det är förbjudet att elda när det är torrt och finns risk för att brand kan sprida sig. Små fältkök får däremot alltid användas. Elda på en säker plats och aldrig direkt på klipp hållar. Hällarna spricker lätt sönder, en skada som inte går att reparera.

Du får plocka grenar, kottar och pinnar på marken som bränsle till elden, men ingenting från levande träd.

Hundar måste hållas kopplade i naturen mellan 1 mars och 20 augusti. Då är djurlivet som känsligast och många djur har sina ungar.

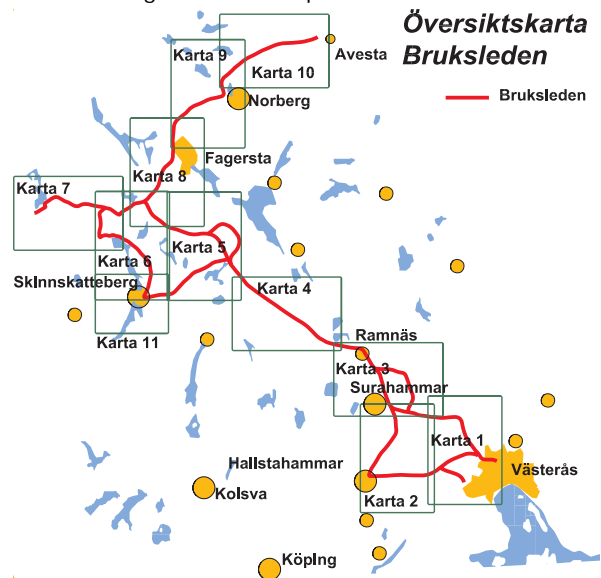
Att rida i skog och mark ingår i allemansrätten, men det är bara tillåtet om du inte orsakar någon skada. Särskilt under vår och höst då marken är blöt och mjuk gäller det att välja rätt väg. Att rida på vandringsleder och andra iordninggjorda stigar är inte att rekommendera då de upprättats för att ta sig fram till fots.

Lämna inte kvar något skräp i naturen! Både djur och människor kan skada sig på krossat glas, kapsyler, plastpåsar och rostiga burkar. Dessutom förstör det upplevelsen för nästa person som kommer till platsen.

Broschyren är framtagen inom ett projekt där statliga bidrag till lokala och kommunala naturvårdsprojekt är medfinansier för genomförandet.

Bruksleden

Genom Västmanland, från Västerås i söder till Avesta och Malingsbo i norr, sträcker sig Bruksleden. Från Mälardalens slätter kan du vandra norrut in i Bergslagens djupa skogar och böljande terräng. Leden passerar ett omväxlande natur- och kulturlandskap där små brukssamhällen med spännande historia och många sevärdheter utgör ett karakteristiskt inslag. Skogsterräng blandas med blomstrande ängsmarker, ödsliga myrar, glittrande sjöar och kalkrika områden med spännande växtlighet. Flera större vattendrag, som Kolbäckån med Strömsholms kanal, korsar också genom landskapet.

Etapper

Bruksleden är 25 mil lång och indelad i 27 etapper med varierande längd. De flesta börjar och slutar vid en rastplats med vindsydd eller en raststuga. I skogen är leden markerad med orange färg på träd och stolpar.

Vatten och ved

Vattenkällor finns på några ställen längs leden. Vattenkvaliteten i dessa källor kontrolleras inte. Därför är de inte utmärkt på kartorna och det rekommenderas att du bär med dig eget vatten. Ved finns i allmänhet inte utlagd vid vindsydd och raststugor.

Ansvar

Ansvarig för Bruksleden är de kommuner leden passerar, Västerås, Hallstahammar, Surahammar, Skinnskatteberg, Fagersta och Norberg. Kontakta: info@bruksleden.se

www.bruksleden.se

Bruksleden Etapp 15

Högbyn - Lilla Älgsjön 13 km

2006

Etappbeskrivning

Etapp nr 15 är en varierande sträcka som passerar flera intressanta naturområden. Du vandrar längs skogsstigar, små skogsvägar, grusvägar och en liten bit längs landsvägen. Stigarna och vägarna är för det mesta lättvandrade men höjdvariationerna längs etappen är stora.

Etappen startar ca 175 m ö h vid Högbyns vintersportanläggning. Utsikten är fantastisk från berget som mäter 241 m ö h. Vegetationen är rik och frodig och där finns spår från "finntorpen" dvs den kolonisation som skedde på 1600-talet av finländare.

Strax nedanför Högbyn går leden genom Skrikboravinen, en 300 m lång och upp till 10 m djup bäckdal med trolsk vegetation. I den örtrika lövslogen växer bl a lundstjärnblomma, trolldruva och den pampiga ormbunken strutbräken. För att skona vegetationen och underlätta vandringen finns trappor och spänger.

Efter väg 66 går du på en grusväg som passerar i utkanten av Jönsbackens naturreservat. Reservatet har stora botaniska värden och nedlagda kalkbrott. I närheten av kalkbrotten växer Jönsbackens stolthet, den vanljuddoftande purpurknipproten.

Fram till Hedkärra vandrar du en bit längs landsvägen innan du svänger in på en stig som tar dig förbi hästhagar fram till Svartbergets naturreservat. Här går Bruksleden nedanför berget i kanten av reservatet. Du kan också välja att vandra genom reservatet och passera Svartbergets högsta punkt som ligger 45 m över omgivningarna. Så småningom viker Bruksleden in på en mindre stig och efter en ganska kraftig stigning är du uppe på Jättåsarna. Detta berg höjer sig 231 m ö h. Utefter bergets slutningar kan man se spår från Yoldiahavet, det hav som täckte området efter att den senaste inlandsisen dragit sig tillbaka. Över de granskogsklädda Jättåsarna går leden längs en relativt lättvandrad stig.

På andra sidan berget kommer du ner på en grusväg. Nu följer en drygt två kilometer lång vandring fram till Semla i nordvästra utkanten av Fagersta. Här låg en gång ett bruk som var det största i Fagerstatrakten. Anorna går tillbaka till 1300-talet.

Från Semla går leden en bit längs landsvägen innan den viker av in i skogen igen. Du har nu knappt fyra kilometers vandring genom kuperat skogslandskap till etappmålet. Under vägen passerar du en kupolkälla. Etappmålet lilla Älgsjön ligger på en vacker plats med utsikt över vattnet. Här finns både en raststuga och ett vindskydd.

Rastplatser

Vid lilla Älgsjön finns en stor raststuga med kamin och sovbänkar. Intill stugan ligger ett vindskydd med eldstad. Här finns även TC och en brygga nere vid sjön. Rastplatsen ligger i ett vackert läge intill sjön.

Vindskyddet och Raststugan vid lilla Älgsjön

Kommunikationer

Vid Högbyn finns gott om parkeringsplatser.

På vardagarna går buss nr 84 från Hedkärra in till Fagersta. Busshållplats finns vid Jönsbacken och Hedkärra.

Till och från Fagersta kommer du lättast med tåg från Västerås eller Ludvika.

Från Fagersta går även buss nr 500 mot Skinnskatteberg - Köping eller mot Norberg - Avesta. Från Semla är det ca 1 km ut till väg 68 där bussen stannar.

Du kan inte komma till etappmålet vid lilla Älgsjön med bil eller kollektivtrafiken.

Information om bussar finns på Västmanlands lokaltrafiks hemsida: www.vl.se. Du kan även ringa trafikupplysningen: 0774 - 410 410

Information om tågtrafiken hittar du på www.tagibergslagen.se

Annat boende

Vid Högbyns vintersportanläggning finns en camping som även har öppet under sommaren. Från campingen har man fin utsikt över landskapet nedanför.

Handla mat

Matvarubutiker finns vid Järntorget i Fagersta, ca 2,5 km från leden om du tar vägen via Andra sidan.

Kartor

Bruksledens delkarta nr 8 täcker aktuell etapp. Utöver den kan du använda Lantmäteriets terrängkarta 11F NO Lindesberg och 12F SO Ludvika i skala 1:50 000.

Svartbergets naturreservat

Det branta Svartberget, som reser sig ca 45 m över slätten vid Hedkärra, består till stor del av urkalksten. Flera nedlagda kalkbrott finns i området. Kalken som bröts här användes bland annat som slaggbildare vid Västanfors och Angelsbergs masugnar.

Området har en artrik flora som gynnas av den kalkrika jorden. Här växer arter som murruta, backskafting och lundelm och flera intressanta mossor som sköldmossa, vedtrappmossa och hornflikmossa.

Semla

Semla omnämns för första gången på 1300-talet. Bland annat fanns här gruvor och ett mäktigt järnbruk. Bruket hade sin storhetstid under 1700-talet och ruinerna efter en av hamrarna finns fortfarande kvar. 1861 övergick bruket i Fagersta bruk. Man tvingades riva hytta och hammare i samband med byggande av Strömsholms kanal. Slussarna vid Semla var de första som byggdes. Mellan ån och kanalen finns en konstgjord ö med två slussvaktarbostäder.

Naturen runt Semla har stora värden med rik växtlighet och ett flertal intressanta fågelarter. Längs kanalen finns en skyltad vandringsled.

Fagersta

Redan på 1600-talet började järnhantering i större skala. De tre bruken Fagersta, Semla och Västaforss. Under 1800-talets början växte Fagersta. Man byggde klensmedjor och byggde om hammarsmedjor. Gruvor, hyttor och skogsegendomar köptes in. Vid 1800-talets slut övertogs Fagersta de båda andra bruken och Fagersta Bruks AB blev ett av landets största järnbruk.

"Andra sidan" är ett område med en särskild, gammal prägel. Här finns brukets herrgårdsanläggning med omkringliggande tjänstemannabostäder. Herrgården uppfördes under Gustav III regeringstid i mitten av 1700-talet. Den gästades av kungen själv år 1787 i samband med invigningen av Strömsholms kanal.

I Fagerstas gamla brandstation finns idag bruksmuseet. Här berättas om brukets och Fagerstas historia. Du kan titta på sågklingor, sängfjädrar och granater men även produkter från de fyra stål företag som idag finns etablerade i Fagersta.